Ч. 153 (14.050). Львів, середа 12. червня 1935. Pocztowa opłatą opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нова повінь відступства від греко-катол. Церкви на Лемківщині.

Практичні наслідки діяльности апостольського адміністратора о. д-ра Масцюха.

Повідомляють нас із Зиндранової дуклянського декатану: Апостольський адміністратор о. Масцюх переніс із **Зиндранової** о. Йосафата Кабарівського, діяльного й ревного душпастиря, до Святкової. Численній делегації вірних із Зиндранової і дочерної Барвінок, що виїхала була до апостольського адміністратора до Риманова, обіцяно, що о. Кабарівський лишиться надальше в Зиндрановій. Зазначитиб і те, що завдяки старанням о. Кабарівського його парохія збереглася була перед московським православієм, хоч дооколичні села в більшій або меншій мірі улягли православній аґітації. Всупереч обітницям, даним мешканцям Зиндранової у Риманові, о. Кабарівського таки перенесено до Святкової, як кажуть, під напором схизмофільського „Лемківського Союзу" з Криниці, з яким о. Масцюх має бути звязаний якимсь тайним договором і стоїть під його диктатом. Це оґірчило тутешнє населення до тої міри, що з місця 125 душ вислало до Апостольського Престола через варшавську Нунціятуру письмо, у якому заявляють, що через несправедливу поведінку заправлену своерідною політикою апостольского адміністратора з болем серця виступають з лона Католицької Церкви. Також кількадесять молодших селян з дочерної **Барвінок** уже фактично підписали деклярацію переходу на православіє; за ними йдуть дальші. Подібне діється і в селі **Полонна**, з якої о. Масцюх забрав о. Гайдука. І це село наставилось тепер на варшавську автокефалію. Словом: тепер стан греко-кат. Церкви значно гірший, як перед приходом сюди о. д-ра Масцюха.

Ось до чого доводить тактика нової церковної управи на Лемківщині. Не то, що не притягає відпавших від Церкви, а ще й викликує нові відступства. І так воно буде йти дальше, якщо апостольський адміністратор не буде вживати метод Католицької Церкви, а буде йти на вудочці здеморалізованої кацапсько-православної кліки. Мабуть небавком дійде до того, що ап. адміністратор не буде мати ким правити на Лемківщині й опиниться на леді. За короткий час свого правління зразив собі всіх: клир і мирян, не виключаючи і твердих („русских") священиків. Поживемо — побачимо!

Жахливі явища на Волині.

В останніх днях Волинь струхнута до глибини душі. Сталися події, від яких холоне кров і душу наповнює жах. Покищо подаємо перші відомости.

Дня 9. 6. (в неділю) ок. 7. год. рано перед відходом до церкви на Службу Божу невідомий молодий чоловік стрілами з револьверу поклав трупом священика православної церкви в с. Піддубцях на Луччині о. Павла Пятаченка. Пятаченко походив із В. України. По закінченні війни опинився в таборі, звідки спровадили його в моменті українізації богослуження парохіяни церкви в с. Жидичині біля Луцька. Потім ті самі жидичани змусили його відійти від них. Небіжчик був спокійної вдачі й досить тактовний. Він старався бути поза боротьбою поодиноких груп у Жидичині і цим не догодив нікому. Врешті відома вже подія з підкиненням йому листа, в якому хтось вимагав від нього 50 зол. на політичну роботу. П. Пятаченко, припускаючи, що це звичайний шантаж, листа віддав поліції. Та зробила засідку й у висліді двох парубків засуджено по кілька років вязниці. Після цього церк. влада перевела о. Пятаченка до Піддубців (20 км. від Луцька). І тут він згинув від кулі. Покищо нічого не можемо сказати, які були причини вбивства і хто його доконав так зухвало — біля парохіяльних будинків.

У той самий день у с. Боголюбах (8 км. від Луцька) хтось наніс 5 ран б. голові філії „Просвіти" та кружка „Сільського Господаря", кооператорові Федорові Чмелюкові. Чмелюк у моменті, коли подаємо цю вістку, бореться зі смертю в повітовому шпиталі в Луцьку.

Ці револьверові й різунські розправи українців з українцями на Волині, що стають щораз частіші, глибоко пригнітили українське громадянство.

М. М.

Чесько-большевицьке порозуміння.

МОСКВА. 11. 6. ПАТ. Про розмови Бенеша зі Сталіном, Молотовом і Літвіновом оголосили офіційний комунікат, який підкреслює атмосферу повного порозуміння, що була в часі розмов. Обі сторони висловили вдоволення з теперішнього стану чехословацько-совітських взаємин та з взаїмного зближення. Підписані в останньому часі договори створюють тревалу підставу до дальшої співпраці, головно в господарській і культурній ділянці. Реалізацію культурного зближення рішили приторучити відповідним організаціям. Комунікат стверджує ідентичність поглядів обох сторін у справі системи збірної безпеки.

Чи в Греції приверну ть монархію?

АТЕНИ, 11. 6. ПАТ. Вибори до парляменту відбулися в порядку та принесли урядові повну перемогу. Голосувало понад 70 прц. населення, хоч венізелісти здержались від участи у виборах. Опозиційна монархістична група Метаксаса здобула ледви 7 мандатів на 287 мандатів урядової партії. Всеж вислід виборів не пересуджує ще справи монархії у Греції, бо уряд, хоч сприяє засадничо віднові монархії, у цій справі зарядить іще спеціяльний плебісцит.

АТЕНИ. 11. 6. ПАТ. Атенська аґенція повідомляє: Вчорашні вибори виказали деякий зріст комуністичних голосів, бо венізелісти голосували на комуністів. Кол. диктатор Панґальос перейшов в окрузі Драма.

Балачки про мир і... війна.

БУЕНОС АЙРЕС, 11. 6. ПАТ. Згідно зі звітом ген. Естіґарібія параґвайські війська розбили під Інґаві, по 11-денній боротьбі, до-решти 8-ту дивізію болівійських військ. Командант цієї дивізії з усім штабом попав у неволю. В руки параґвайських військ попав увесь запас муніції та артилерійський полк. Ця перемога дає Параґваєві нову перевагу над Болівією у війні за Ґран-Чако. Параґвайський посол у Буенос Айрес заявив, що не зважаючи на ту велику перемогу, становище Параґваю у спорі за Ґран-Чако не зміниться.

На Сході теж загроза війни.

ТОКІО, 11. 6. ПАТ. Агенція Ренґо повідомляє: Японський уряд вислав китайському урядові новий ультимат, у якім говориться, що коли китайська влада відмовиться прийняти умовини, що містяться в ультиматі, то японські війська негайно перейдуть до Північного Китаю. Текст ультимату держать у гострій тайні.

Найбільший шкідник польсько-українських відносин.

Львів, 11. червня 1935.

Нема сумніву, що при аналізі нинішнього польсько-українського напруження на першому місці стоїть — польська преса. Ані крівава війна 1918/19 р. з її історичними наслідками, ані заведені надії на дипльоматичні успіхи, ані всі акти польської офіціяльної національної політики з 1930 роком включно не спричинили такого спустошення в ділянці польсько-українських взаємин і не викопали такої прірви між обома народами, як польська преса. Також уся робота українського націоналістично-революційного підпілля з убивствами й саботажами та всією пропагандивною літературою — не засіяла зерен такої взаємної ненависти і так гостро не протиставиться практичним можливостям якоїсь нормалізації відносин поміж обома народами і поміж польською державою та українським народом у її межах, як це робить польська преса. А на її чолі постійно і непохитно — краківський „ІКЦ."

Можемо почути докір: а преса українська? Відповідаємо: колиб якийнебудь український леґальний часопис дозволив собі у сотій частині на те, що на ввесь український нарід, на всю його інтеліґенцію, греко-католицьку Церкву й українське духовенство від найнижчих ступнів єрархії до найвищих виписує „ІКЦ", — колиб собі дозволив у сотій частині писати таке про польський нарід, про польську інтеліґенцію, про римо-католицьку Церкву і польський клир, то той часопис був би негайно закритий, а його видавці і редактори діссталиб багатолітню вязницю. Тимчасом супроти польської преси взагалі не істнує цензура, коли річ іде про статті і замітки на українські теми. До вересня 1932. року на терені краківського апеляційного суду обовязував старий австрійський кодекс з 302 ст. кк., який казав про того злочинця, що „...проти ріжних національностей... проти себе взиває, спонукує або звести намагається"; від того часу досі обовязує новий кодекс зі 152 ст. кк., що каже про того, що „прилюдно зневажає або висміває нарід або Польську Державу" (інтерпретація Пайпера, що під „народом" слід розуміти загал громадян). Чи колинебудь прокуратура поцікавилася змістом і наслідками діяльности „ІКЦ" у ділянці міжнаціональних взаємин у Польщі?!

Бувало, що та діяльність виводила з рівноваги й польську публіцистику, і то не лише опозиційного, але й навіть проурядового санаційного табору. Найближчий сусід, краківський „Час", писав свого часу: „...„ІКЦ" це найбільш націоналістичний і шовіністичний часопис у Польщі". („Час" з 27. VIII. 1932, вступна стаття). Санаційний журнал „Пшелом" (група з колишнього „Звйонзку Направи Ржечипосполітей" і подекуди „Партії Праці") як мотто під наголовком часопису поміщував таке: „Злобні кажуть, що видавець „Тайного Детектива", напятнований державним судом за „явне посередництво у ділянці розпусти" і „запродування для потреб моменту власних переконань" — є ще послом". Вкінці й львівське „Слово Польске", як проурядовий орган, теж окрему передову статтю присвятило

раз „комерціяльному пресовому підприємству у Кракові“:

„...Чи треба ближче доказувати і пояснювати, яке спустошення, хаос, дезорієнтацію, дефетизм і викривлені, наскрізь неправдиві поняття та свідомість витворює той часопис в умі й уяві пересічного читача, коли йому найтовстішим друкарським цицером день по дні вкладає до голови пайку безумовно брехливих, у найкращому разі страшенно роздутих і перебільшених вісток про те, що діється на нашому терені, або, що щойно буде діятися...

...Криміналістичні методи публіцистичної праці „ІКЦ“ роблять з того часопису на нашому терені смолоскип, який безупинно знімає і підсичує вогні націоналістичних ненавистей, будить найбільше нездорові ферменти, каламутить і цькує, підюджує і ятрить, створюючи невтомно щораз нові перешкоди для позитивної праці і політики уряду, якої успіх вимагає передовсім якнайбільшого успокоєння умів у терені, та національних і партійних пристрастей...

...Метод „Тайного Детектива“ не вільно стосувати до політичних справ на галицькому терені. Звертали вже на це у Варшаві увагу політичним редакторам „ІКЦ“, але, на жаль, без успіху...“ („Сл. Польске“ з 18. VI. 1932., втсуп п. н. „ІКЦ“.

Видно, що „звертали увагу“ не дуже енергійно, — у кожному разі і „Тайний Детектив“ закінчив своє безславне життя ледви шість тижнів тому а дика та безглузда україножерна політика „ІКЦ“ не змінилася ані на мить. Маріян Домбровський, якому й „Роботнік“ присвятив був раз цілу вступну статтю, стверджуючи, що „Домбровський є не лише послом державної партії, але й морально-виховною Пітією“ („Роботнік“ з 27. VII. 1932., вступ п. н. „Домбровський“) — перестав уже бути видавцем „ІКЦ“. Зміняв теж той ославлений часопис нераз своє „ідейне“ обличчя: адже був він наче ляйб-органом Вінкентія Вітоса і головним трабантом лянцкоронського бльоку Хієно-Пяста, — став він потім на 105 прц. звеличником післятравневого режіму, — але своїй протиукраїнській кампанії у тоні і формах людей зі скельної епохи ніколи не спроневірився. Чи причиною цього є сила переконань получена з примітивною ненавистю, та специфічна хоробрість, що каже накидатися все на слабшого, чи може — українська бідність?!

Велика газета, з величезним кадром співробітників, із широким закордонним інформаційним апаратом, з першорядними референтами фахових ділянок, як справи господарські, спорт, туристика, фейлетон і т. п. — у порушуванні українських справ та справи польської національної політики стоїть на рівні 3-рядної провінціональної забріханої газетки, яка друкує все, що хто до редакції принесе, не відріжнює інформації від видумки, всуміш переплутує найпростіші речі і друкує з позою вченого найбільші дурниці. Ось нпр. зразком такої нісенітної саламахи, друкованої на першому місці на першій сторінці товстим друком є стаття, яку приносить нинішнє число „ІКЦ“ (з 12. ц. м.). Вже сам наголовок каже за себе: „Треба визволити Гуцульщину зпід українських впливів“. Вся стаття це одно велике цькування і один великий донос на всіх українців та зокрема на ввесь український клир зі станиславівським владикою включно. Як лік на „рятування Гуцульщини зпід українських впливів“ (як то гарно звучить: нпр. „рятування Кракова від польських впливів“) поручає „інтелігентний“ автор тої статті — подбати за окрему Апостольську адміністратуру для Гуцульщини; звідки привезти туди духовенство, коли нинішне, що вийшло зі станиславівської духовної семинарії, погане, — того там не довідуємося. Зате чуємо ріжні інші ревеляції: що гуцули „не мають нічого спільного з рускими племенами“, що вправді вони мають спільну з українцями мову і релігію, але до українського народу зовсім не належать, но і що це інтерес польської держави каже творити на Гуцульщині окремий гуцульський нарід...

Інтерес польської держави — це той параван, яким прикриті всі злочинні тенденції і суґестії того часопису: вони цькують державу, державний адмін. апарат та польський нарід проти українців, а українців безперервними найглибшими зневагами ображують, дразнять і насто„рожують проти держави. В той спосіб „ІКЦ“ переводить безупинно подвійно-провокаційну роботу і є тривким чинником найбільшого загострення відносин.

Ми казали на вступі про цілу польську пресу. Бо хоча велика скількість польських часописів відмежовується від „ІКЦ“, то проте тон польській прилюдній опінії у національних справах надає саме „ІКЦ“. Орудуючи теж арґументами „державного інтересу“ та виступаючи під фірмою проурядового впливового часопису своїми поглядами „ІКЦ“ суґерує ввесь адміністраційний апарат і безпосередньо впливає на політичну практику на терені 7-ми воєвідств із мішаним населенням. Як довго теж нема у польській пресі такого спротиву проти тієї політики „ІКЦ“, щоб повстала противага тому часописові і його погубним впливам — так довго погана слава того часопису паде на всю пресу.

Не ми маємо вчити польських відповідальних діячів і керманичів, що таке польський державний інтерес, чого він вимагає і що для нього найбільше шкідливе. Одначе здається нам, що коли „ІКЦ“ шкодить нам, українцям, то в даному випадку приносить ще багато більшу шкоду інтересам польської держави. Бо як довго відповідальні за національну політику польські чинники не покладуть краю тій злочинній роботі „ІКЦ“, так довго не може бути мови про якунебудь, навіть у найскромніших розмірах, нормалізацію польсько-українських відносин, які творять і будуть творити один із найбільше запальних і хворих пунктів у польському державному орґанізмі.

Німці в Чехословаччині.

Інформаційний огляд, що насуває українцям деякі анальоґії.

II.

Хоча у битві на Білій Горі 1620 р. були розбиті не лише самі чехи, але і їх одновірці-союзники німці, то всетаки всі страшні й глибокосягаючі та довготрівалі наслідки цієї катастрофи впали лише на чеський нарід. Тих малих втрат, що їх понесли по Білій Горі ті німці, що стояли по боці чехів, не можна і порівняти з розгромом цілого чеського народу. Навпаки. Німці в Чехах — беручи в цілому — з білогорської битви скористали. Їх значіння в державі зросло, а їх позиції так тепер закріпилися, що вони стали тут домінуючою, пануючою нацією. Вплинув на це головно факт, що по Білій Горі прийшло в чеських землях до великих змін в укладі сил обох народів. Масова втеча за кордон чехів перед переслідуваннями, конфіскати їхніх маєтків у користь чужинців, здебільша німців, і могутній вплив німецького пануючого двора не тільки ослабили чеський елемент чисельно і економічно, але — що головне — ослабили і його національну відпорність. Сталося тепер тут те, що в подібному історичному моменті сталося і у нас: стара чеська шляхта, носій давніх чеських народніх і державних традицій, відчужилася від свого народу, а далі покинула його, понімчилася. Німчилися теж і економічно залежні, нижчі верстви чеського народу, головно на просторах заселених в більшості німцями, а передовсім німчилися міста. Крім цього чеський елемент ослабився ще припливом нової сильної німецької кольонізації. Все те довело до того, що німці на чеських землях, не дивлячись на те, що були тут всетаки національною меншиною, перейшли згодом на позицію пануючої нації.

Цю свою володіючу позицію чеські німці закріпили і відповідно використали головно в часах терезіянських і йосифинських, в добі свідомої германізації, що випливала зі зусиль привести населення габсбурської монархії до одномовности і національної єдности. Ріжні засоби, яких для досягнення цієї цілі тоді вживалося, вже в дуже скорому часі довели до того, що в досі чисто чеських околицях виросли сильні німецькі національні меншини, а в землях, які вже мали німецьку більшість, рештки чеського населення заникли зовсім, проковтнені сильнішим німецьким елементом. Цим пояснюється це на перший погляд нібито незрозуміле явище, що деякі частини чеських земель, які зуміли аж так довго вдержати свій чеський національний характер, втратили його щойно у 18. а то й на початку 19. століття.

До закріплення становища німців в чеських землях причинилися чимало теж господарські відносини. До великих господарських змін, головнож на промисловому полі, дійшло у чеських землях саме в часах найбільшого національного упадку чеського народу. Домашній промисл, розділений досить рівномірно по всіх землях, сходить поволі на друге місце перед наростаючим фабричним промислом, а цей зосереджується головно у гірських прикордонних землях, заселених здебільша німцями, бо тут було для нього найбільше природніх і економічних даних. Саме цей новий промисл став головною основою пізнішої німецької господарської сили і причиною безперечної переваги німців над чехами в багатьох галузях народнього господарства на всіх чеських землях.

Цікаво, що в историчнім 1848 році чеські німці не відіграли тої ролі, яку моглиб були відіграти відповідно до свого дотеперішнього положення в чеських землях. Вони, як на це вказують і чеські і німецькі історики тої доби, вступили до нового політичного життя, яке зі собою ніс цей переломовий 1848 рік, без власної політичної думки. Р. Маршан у своїй праці „Чехи і німці 1848 року і боротьба за Франкфурт“ (Прага 1898) пояснює це тим, що чеські німці не мали у своїй власній минувшині тої опори, яку чехам давала їх велика й багата традиція. Сила цієї традиції вплинула на те, що чеські німці навіть в часі найбільшого національного упадку чехів, духово чехізувались. Але як воно й не булоб, фактом є, що 1848 р. чеські німці стануди на бік чеських політичних домагань, обіцюючи і собі з цього користи.

Ця німецько-чеська єдність з 1848 року заломилася щойно тоді, коли до Чех звалилася сильна хвиля могутнього всенімецького руху, коли то в боротьбі за Франкфурт населення чеських земель стануло перед питанням: яке становище заняти супроти змагань перетворити німецький союз, до якого належали теж чеські землі, в національну німецьку державу. Для чехів це питання було зразу ясне, а погляди чеських німців на це питання поділилися. Одні, і їх була меншість, погоджувалися з неґативним становищем чехів, бажаючи мирного співжиття обох народів на спільній території, а другі були загорілими прихильниками франкфуртської концепції. Таким чином зродилася — можна сказати щойно тепер — серед чеських німців велика політична ідея, яка відтепер відділяла їх від їх чеських земляків: ідея-туга за зєдинення з великим німецьким народом.

(Далі буде)

За обєктивізм в оцінці історичних фактів.

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНГРЕС У КИЇВІ В 1917. Р.

Незнаний мені особисто п. Василь Бачинський вмістив у „Ділі" з 18. квітня статтю про Український Національний Конгрес, що відбувався в Києві в квітні 1917. р. Ще не прийшов час для повної і всебічної оцінки подій української революції „без гніву упередження" (сіне іра ет студіо, писав колись Корнелій Тацит).

Але і в теперішніх обставинах історик і публіцист має повинність, пишучи про ці недавні події, подавати лише згідні з правдою твердження і освітлювати минулі події та вчинки діячів того часу не теперішніми поглядами й настроями автора (чи авторів), а брати людей і події в комплексі цілої минулої доби. Бо інакше цілу історію людства можна, при бажанні, звести до котацій модерного всезнайка римлянам за те, що свого часу не вигадали пороху, грекам, що не збудували електричних машин, Богданові Хмельницькому, що не взяв Львова й Варшави вже в осени 1648 року, Наполеонові Першому, що пішов 1812. року на Москву, а не на Україну і т. д. без кінця.

Ця метода „історичного досліду", на жаль, дуже модна в українській публіцистиці. Модерні „доктори Бессервіссери" зі своєї дзвіниці уявляють безапеляційні присуди для минулих епох, не вглибляючися в обставини, в яких відбувалися ті або інші історичні події.

Стаття п. Бачинського майже „екземплярна" щодо методи освітлення минулої епохи української революції. Автор статті пише про Український Національний Конгрес з 1917. р.:

„Загал конгресу, зрештою так, як і загал українського народу був розентузіязмований, захоплений здобутками революції, ставив може не належно оформлено, а більше чуттєво та відруховo максимальні політичні домагання. Натомісць відповідальні чинники йшли тоді на компроміси, оглядалися на гасла міжнародного братерства, боялися, щоби, борони Боже, не стягнути на себе пятна зрадників революції і т. п. Тому й не диво, що конгрес проходив під знаком домагання автономії й федерації з Росією та виявляв велику увагу до справ національних меншин".

Кожне речення тут треба зважити й оцінити — згідно з історичними фактами. П. Бачинському подобається думка, що, мовляв, українські народні маси вже в квітні 1917. р. ставили „максимальні політичні домагання", але на перешкоді виявленню цієї народньої волі були „відповідальні чинники"... Я не знаю, чи міг бути п. Бачинський в 1917. р. на В. Україні. Колиб він там був, то міг би знати, що не народні маси, запаморочені довгими століттями царської неволі, а таки оті немилі декому „відповідальні чинники" ставили політичні домагання, тягли наперед несвідому масу, вказували українським робітникам і селянам, що проголошених із Петербурга здобутків революції замало, бо Україна мусить мати ще й свої **національні права.** Кожний, хто хоч трохи знає обставини на Великій Україні в перший період революції 1917. р., погодиться з тим, що колиб Центральна Рада в перших місяцях революції проголосила незалежність України, то вона булаб у тойже день знищена російською військовою силою при байдужности українських народніх мас.

Нарід анальфабетів, без рідної школи, без політичної організації, без національної свідомости не міг відразу поставити „максимальні політичні домагання". Бо це булоб **суспільне чудо.** Потрібний був час на дозрівання свідомости в процесі революції. Бо ті маси наші на Наддніпрянщині (головно селянські) в багатьох губерніях України навіть гасла автономії боялися. Наприклад, на Катеринославщині, відомій мені більше з досвіду, нам пощастило перевести домагання автономії України на селянськім губерніяльнім зїзді тільки у вересні 1917. р.!

На всіх попередніх зїздах наші селяни йшли **за російськими партіями** і кричали — „не треба ахтономії"! П. Бачинському та іншим до нього подібним „історикам" треба ці факти знати і не робити скороспілих висновків.

Коли історик дає своє субєктивне освітлення минулого, кидає прихильне світло на одних і ставить у тінь інших, то це ще не смертельний гріх. Такі виступи можна пояснювати „темпераментом", недостачею документального матеріялу і т. п.

Але гірше, коли історик **фальшує** документи. Таке бачимо у п. Бачинського. Цей суворий критик діяльности українських революційних партій з 1917. р. наводить цитату нібито з постанови Центрального Комітету Української соціял-демократичної робітничої партії перед Національним Конгресом у квітні 1917. року таке місце:

„Скликати міжпартійну конференцію всіх соціялістичних організацій, які працюють на Україні, щоб обміркувати справу про сепаратистичні змагання Української Центральної Ради, яка скликає в скорому часі Український Зїзд — Українські Установчі Збори". Кожний українець, що хоч трохи знає події і людей з доби революції 1917. року, признасть, що така резолюція УСДРП була би неможливою річю. Адже ж ініціяторами Центральної Ради та Національного Конгресу були в першій мірі чільні діячі Української соціял-демократії, що були в президії Центральної Ради та в президії Національного Конгресу і були головними референтами на самім Національнім Конгресі. Очевидячки п. Бачинський рахував, пишучи свою „історичну" статтю, на **незнання** молодших людей. Щоби виснити, відкіля він узяв цю „резолюцію", довелося мені заглянути в збірник „1917 й год на Киевщине", виданий 1928. р." В цім збірнику находимо хроніку подій, як вони відбилися в пресі в Києві. Орган УСДРП „Робітнича Ґазета" з 13. квітня 1917. р. пише:

„Наша злука з Центральною Радою є для того, щоби разом бити ворогів автономії України" (с. 25). Конференція УСДРП з 19. квітня в Києві ухвалила — домагатися автономії для України, „як першої, невідкладної, пекучої справи сучасного моменту" („Роб. Ґазета"). Большевицька партія проголосила боротьбу українським соц. демократам „з огляду на те, що у. с. д. піддержують буржуазну Українську Центральну Раду". (с. 28.).

Деж узяв п. Бачинський свою „резолюцію" Ц. К. У. С. Д. Р. П.? Таки справді, на сторінці 26. цитованої книги находимо щось подібне. Це була не резолюція, а слова з доповіді російського большевика Крейсберга, на засіданні київського комітету **російської** большевицької пар-

---

ВАСИЛЬ С. ЛЕВИЦЬКИЙ 2)

Кілька вражінь із Данії.

Літні робітничі домики. — Данський краєвид. — Селянські хутори. — Культура і коньюнктура. — Народні університети і рільничі школи.

Виїхавши з центру міста, ми довший час їхали широко розбудованими передмістями. Ці передмістя скорше можнаб назвати дільницями урядничих і робітничих віль. Це прегарні доми в городах і садах по обох сторонах дороги. Тут мешкають урядовці і робітники — так пояснюють нам наші провідники. А це знову цілі великі простори літніх робітничих домиків, де робітники мешкають у літі, якби на селі. Довго їдемо попри ці незвичайні мініятурні оселі, що тягнуться по обох боках дороги. Виглядають як один сад, тепер саме у повнім цвіті, попереділюваний дротяними огорожами на малі парцельки. На кожній парцельці мініятурний деревляний дімок, як дитяча забавка, кілька овочевих дерев, кілька грядок з городиною і гарно утриманий цвітник. Це місто будує і винаймає за дешеві гроші для робітників такі літні домики, щоби вони могли літні місяці провести зі своїми родинами на свіжім воздусі, в гігієнічних умовинах. Ровер лучить робітника щоденно з фабрикою.

— Добре бути в Данії робітником — говоримо і зачинаємо розуміти, чому в Данії нема комунізму. Але безробітні всеж є, хоч небагато. Вони дістають від уряду допомогу в грошах і в заміні чинш за помешкання.

Врешті виїздимо за місто на поле і перед нами простягається краєвид Зеляндії. Зелена, управна рівнина, тільки деінде схвильована невеликими горбиками. То тут то там блисне озерце і зеленіє густий буковий ліс. Характеристичної закраски додають краєвидові вітряки, яких досить багато при господарствах. Поля не розділені на вузькі смуги як у нас, а в більших квадратових кусках, засіяні у великій більшості травами й окоповими рослинами, головно бураками. Жита небогато, пшениці зовсім невидно. То тут то там на управних луках, на яких трава по коліна, видніє ряд, нераз і кількадесять червоних данських корів. Поприпинані на ланцах до вбитих у землю кілків пасуться без пастуха, вискубуючи гладко довкола себе круг трави, як далеко [illegible] позволяє їм засягнути.

Все поле старанно оброблене. Весняні роботи вже давно покінчені і на полі не стрічаємо майже ніодної людини. Дорогою ніде не минаємо ні одного воза, хіба вантажне авто зі свиньми спішить до кооперативної мясарні у містечку, або з баньками молока до молочарні. І людей не видно по дорогах. Хіба вряди-годи проїде хтось попри нас ровером. Зате в суботу часто стрічали ми гурти пластунів, що з прогульковим виряддом, пішки або на роверах, мандрували в глибину краю. Вони весело витали нашу валку, привітно киваючи нам руками.

Сіл, скупчених в одному місці так як у нас ми не бачили. Невелике число хат у самому осередку при церкві і школі, а решта розкинені хутори по полях. Вже в переїзді можна було ствердити одну обставину, характеристичну зрештою для Данії у всім. Менш-більш однаковий, високий рівень культури піль, господарства, вигляду хат, садів, городів. Були такі серед наших прогульковців, головно агрономи, які оглядаючи якесь управлене поле, чи стайню двацятьгектарового господаря, чи курячу господарку семигектарового господаря казали: У нас можна стрінути кращі! Це можливе, що можна стрінути кращі, але річ у тім, що це у нас корисні винятки, тоді, коли в Данії це звичайна пересіч. Нам не показували зразків господарства, а показували перші в краю пересічні господарства і ми бачили, що могли так само добре зайти до сусіда одного чи другого і булиб стрінули всю господарку на тій самій висоті.

Само від себе тиснеться на думку питання: в який спосіб данці дійшли до такого високого рівня культури і до такого добробуту, який ми там бачили? Чому всі ті уліпшення господарки чи форми кооперативної організації, які так тяжко прищіпити у нас, там приняв нарід у своїх найширших масах, яка була причина, що данський хлібороб так легко зрікся хліборобського консерватизму, піддався всім законам хліборобської науки і всім правильникам організації, у висліді чого прийшов загальний добробут. Причинилася до цього загальна, а передовсім хліборобська освіта, поширювана народніми університетами і рільничими школами, вроджена працьовитість і солідарність данців і власна, дуже дбайлива державна влада. Але дуже велике значіння у поступі данської культури мало і те, що всі зміни господарки чи всі форми кооперативної організації, які данці заводили в себе, з місця їм добре оплачувалися. Вже перші початки раціональної управи ріллі та в часах після наполеонських війн принесли зараз побільшений експорт збіжа до Англії і великий зріст цін. В 1860 роках, коли ціни на данське збіжа знову обнизилися через те, що Англія почала імпортувати збіжа зі своїх кольоній, Данія до двох літ перекинулася на господарку молочну і тваринну. І знову негайно здобула собі експорт на бекони, масло і яйця до сусідних країв, так що ця переміна і кожне дальше уліпшення приносили їм нові великі зиски. В таких обставинах і наш селянин уліпшував би, що лиш міг би у своїй господарці і горнувся би до кожної організації, яка приносилаб йому стільки користи, що данська кооперація.

Ми мали такий випадок: Ми оглядали господарство 20-гектарового господаря, який мав між іншим загороду 150 курей. Коли ми запитали його, як його курки несуться, він відповів, що в останнім часі перестав вести контролю тому, що куряча господарка при теперішних низьких цінах на яйця перестала йому оплачуватися. Отже данський селянин, який напевно довгі літа досі вів контролю несности своїх курей, перестав це робити, себто занехав раціональну господарку зі злости, що кури перестали йому оплачуватися. Якже мусимо подивляти тих наших селян, які при всій неоплатности і безвиглядности нинішної господарки всетаки не тратять віри, вчаться і пристосовують уліпшення,

тії 15. квітня 1917. р. про проекти „скликати міжпартійну конференцію" і т. д., як це цитує п. Бачинський. Отже наш „історик" бере слова російського большевика, пише над ними „резолюція Укр. Соц. Дем. Роб. Партії" і кличе після такої „трансакції" — „розпни його"! Дуже легка публіцистична метода!

П. Феденко.

За океаном.

ІЗ СВЯЧЕНОГО НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРОМУ КРАЮ.

На свяченім, уладженім у провідну неділю в Українськім Народнім Домі в Джерзи Сити парохією св. Петра й Павла зібрано між гістьми 30 дол. на Рідну Школу в краю на зазив „товстмастра" Володимира Вагнера. Після посвячення великодних дарів і промови місцевого пароха о. Володимира Лотовича промовляв ще о. М. Марків та д-р С. Демидчук. На сцені вивела гагілки п-і С. Галичин і низку пісень відспівав дитячий хор під орудою учит. А. Гели. Ролю господині переняла на себе п-і А. Вагнер. Гостей було більш ніж 200. Був веселий настрій і сердечна розмова.

УСПІШНИЙ ДЕВЯТИЙ ВЕЧІР ПРИЯТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

Дня 8. травня в Інтернаціональному Інституті при 17. вулиці в Ню Йорку відбувся девятий концерт заходами Приятелів Української Музики. Саля була майже виповнена українськими й неукраїнськими гістьми. В концерті виступив уперше проф. М. Гайворонський із своєю смичковою орхестрою. Це була мила несподіванка, бо досі виступав лиш український квартет. Проф. Роман Придаткевич відіграв 8 ріжних композицій, а п-і Ем. Корнатова, сопран, відспівала кілька більших творів клясичної і народньої української музики. Загалом учасники мали нагоду почути композиторів: Бортнянського. Гайворонського, Лисенка, Нижанковського, Акіменка, Артимовського, Печеніги-Углицького і Придаткевича. П-і Фльоренс Кессиді у своїй промові про товариські та музичні симфонії звернула увагу публики, що треба запізнатися з українськими композиторами, коли хто хоче показати себе приятелем української музики, а не лиш говорити на вітер про прихильність до неї. Вечір залишив миле враження у слухачів.

які у реальнім висліді приносять їм покищо дуже малу користь.

Зовсім правильно наші перші відвідини у данському селі ми спрямували до народнього університету і рільничої школи. Це ті дві установи, яким Данія безумовно у великій мірі завдячує свій добробут. В першій половині 19. століття, коли данський селянин народний діяч, педагог, поет, історик і єпископ Грундвік кидає гасло народньої освіти серед селянства.

Народні університети це інтернати на селі. Учениками є хлопці і дівчата від 18—25 року життя. Хлопячі курси тривають 5 місяців в зимі, а дівочі 3 місяці в літі. Тепер у Данії є около 60 таких університетів, де вчиться річно около 8 тисяч молодих данських селян. Окрім того є в Данії 3 окремі робітничі університети. Всі ці школи приватні, але держава дає їм субвенції. Метою народніх університетів поставив Грундвік плекати в молоді охоту і зацікавлення до духового життя і будити високі життєві ідеали. З тою метою проведені теж лекції і сам побут молоді в інтернаті. Учні почувають себе в інтернаті як серед родини, свобідно і без усякого примусу. Директор, його жінка і діти, учителі, всі перебувають увесь день разом з учнями і їдять з ними при спільнім столі. Побут в університеті і виклади є для учнів приємністю, про яку вони мріють цілими літами. Виклади відбуваються у формі розмов. Головний предмет це історія в розумінні історії великих постатей людства. Окрім того вчать ще рідної мови, рахунків, рисунків, географії, економії, тощо. Велику вагу прикладають до співу. Співом зачинають учні день, кожний виклад і кожну роботу. Щодня відбуваються лекції гімнастики. Зате ніяких іспитів і ніяких свідоцтв. Зерна науки, кинені в душі молодих людей, хоч їх спершу і не видно, хоч здається що вони загубилися безслідно з часом зійдуть і видадуть свої плоди. Цікаве те, що в народніх університетах нема зовсім ніяких викладів з домашнього господарства для дівчат чи рільного для хлопців. Ці практичні відомости дають молоді тільки рільничі і господарські школи і народні університети не входять в їх обсяг ділання.

(Далі буде.)

Український політичний місячник.

„Шлях Нації" — місячник української національної політики і громадського життя. Ч. 1 (за травень) і ч. 2 (за червень 1935 р.). Місячник виходить у Львові. Його редагує колегія, а головним редактором є п. Зенон Пеленський.

Перед нами два числа нового українського місячника, що є незалежним органом української національно-політичної думки. Своїми розмірами (перше число обіймає три, а друге чотири аркуші друку поважного журнального формату) і своїм змістом місячник робить серіозне враження. Має він цілу низку теоретичних статей на політичні, громадські та громадсько-культурні теми, має хроніку наших українських і міжнародніх подій. Крім того має і відділ рецензій на політичні, публіцистичні та соціольогічні наші й чужомовні публікації.

В редакційні статті першого числа читаємо про цілі й завдання місячника таке: „Не появляємося як орган якоїсь означеної політичної організації чи групи. Будемо трибуною **загально-національною,** присвяченою на те, аби висловлювати і програмово розбудовувати ідею і справу якнайширшої української світоглядової та організаційної національної концентрації. Сходяться і будуть зі собою співпрацювати на цих сторінках українські громадяни з ріжних організаційних громадських і політичних таборів, але всім їм є щось одно спільне, всіх їх єднає одна і та сама глибока засновна життєва тенденція: українська національна ідея".

Наведені слова є ключем не тільки до зрозуміння завдань місячника, але й до належної оцінки його змісту. Щойно в світлі цих слів кожному стане ясно, чому в журналі бачимо між авторами побіч Володимира Целевича Василя Кучабського, побіч Л. Макарушки М. Демковича-Добрянського, побіч М. Творидла й Омеляна Терлецького М. Гнатишака. Само поставлення наведених імен побіч себе у журналі є дуже вимовне. Воно булоб може й дивне, якщо журнал був би викладником теоретично-політичних міркувань якоїсь секти чи засліпленої своїм політичним „вірую" групи. Тимчасом „Шлях Нації" є „загально-національною трибуною" і тому таке явище ні не разить ні не дивує. А тому ми не думаємо входити в оцінку й аналізу змісту поодиноких статтей, за який відповідають поодинокі автори. Тим ми не хочемо сказати, що за них не відповідає редакція. Навпаки, вона за них у найбільшій мірі відповідальна, але ця її відповідальність набирає своєрідної, наскрізь специфічної вартости в світлі цитованих вище слів, що зясовують практичні завдання місячника.

За поважну заслугу редакції місячника треба вважати факт, що вона в нинішних наших складних часах не тільки висунула таку платформу співпраці живих національних сил, але й зуміла згуртувати біля тієї платформи поважних і відповідальних людей, дарма, що з відмінними соціяльно-політичними світоглядами.

Саму появу такого журналу, що хоче бути загальнонаціональною трибуною для теоретичного обґрунтування необхідности якнайширше подуманої концентрації національних сил, вважаємо наскрізь додатнім явищем. Віримо, що ця трибуна принесе нашій національно-політичній думці багато корисного, зокрема ми певні, що вона виконає гідно й певно відповідальну та вдячну ролю в підготові найширших кол нашого громадянства до практичного проводження в життя консолідації всіх живих і творчих національних сил. Тому то ми щиро поручаємо „Шлях Нації" нашим читачам і прихильникам та віримо, що вони будуть із нього задоволені.

На основі двох чисел цього місячника можемо ствердити, що він не хоче пропагувати виключно політичні абстракти, чи умотивовувати якісь ексклюзивні політичні доктрини, чи розгортати перед читачами якийсь екзотичний, небувалий політичний світогляд. Ні! Стоючи непохитно на національних українських позиціях, проголошуючи інтереси і добро нації найвищим наказом для кожного українського патріота „Шлях Нації" старається теоретично обґрунтувати необхідність політичного реалізму, як передумови для доцільної та відповідальної національної політики. Ця риса нового місячника особливо цінна і вона кваліфікує його якнайкраще на лектуру для нашого політично маловиробленого громадянства, зокрема вона ставить місячник на високий рівень противаги всяким ширеним у нас утопійним і екстремістичним гаслам та світоглядам.

Головним редактором місячника є п. Зенон Пеленський, колись берлінський кореспондент нашого щоденника, потім редактор перемиського „Українського Голосу". Його статті в „Шляху Нації" цікаві й оригінальні як змістом так і тематикою, але вони мають у собі може за багато патосу. П. Зенон Пеленський **талановитий,** але **молодий** публіцист і тому не мав ще змоги отрясти себе від надмірного патосу в публіцистиці! Цей патос у нього щирий та безпосередній, але не зважаючи на те, витворює хвилинами в читача ілюзію якоїсь штучної пози. Та це дрібничка, яку легко можна усунути і найти свій питомий, зрівноважений стиль. Ми переконані, що цю щиру товариську заввагу прийме п. Пеленський дружньо до відома і не візьме нам її за зле та не догляне в ній ніяких слідів фальшивого менторства. Під кінець ще одна замітка: Треба більше звертати увагу на мову в журналі, зокрема ж узгіднювати і мову і правопис усіх авторів.

Поза тим бажаємо новому місячникові якнайкращих успіхів.

М. Н.

Протимарксистський інтернаціонал.

ЖЕНЕВА, 11. 6. ПАТ. Основали тут міжнародній протимарксистський інститут, який поставив собі за мету поборювати марксизм і державний соціялізм на моральнім, господарськім і соціяльнім ґрунті.

В організаційнім зібранні, якому проводив Теодор Обер, взяли участь представники або обсерватори Німеччини, Австрії, Швайцарії, Бельгії, Голяндії, Греції, Португалії, Злуч. Держав П. А. і Бразилії.

Репресії проти німецької католицької преси.

БЕРЛІН, 11. 6. ПАТ. Проти багатьох відповідальних редакторів католицьких видань у Німеччині розпочали дисциплінарні доходження у звязку з оголошенням у католицьких органах відомої декларації бреславського архиєпископа. Водночас завісили їх в урядових чинностях. Ті зарядження діткнули теж між ін. декілька передових німецьких органів, як „Франфуртер Цайтунг", „Берлінер Тагеблят" і „Райніш-Вестераліше Цайтунг".

Плян державного перевороту в Естонії.

ТАЛІН, 11. 6. ПАТ. Дня 12. п. м. розпічнеться перед військовим судом у Таліні політичний процес проти 39 провідників фашистівської організації, 6 комбатантів під назвою „Вабсід", обвинувачених в участі у товаристві що мало на меті счинити державний переворот у Естонії. Трьох провідників утікло за кордон. Плян перевороту був подрібно опрацьований. Заговірники щораз більше осмілювалися, отверто заповідаючи збройне повстання і криваву розправу з політичними провідниками.

Китайці хочуть мира з Японією.

МУКДЕН, 11. 6. ПАТ. З урядових японських джерел повідомляють, що китайська поліція в Кальґані перевела ревізію у всіх китайських організаціях, що стоять на чолі протияпонського руху. Головно в організації „голубих сорочок". Арештували 11 осіб.

Шевченкові листи.

Т. Шевченко: ЛИСТИ. Т. XI. За редакцією Павла Зайцева. Український Науковий Інститут, ст. 400.

Листи одного з найбільших поетів. Листи, про які десь там колись чули ми, залишаючи їх долю і зміст специялістам. Входять вони до літературної спадщини поета, як усе, що написав автор „Кобзаря", без огляду на те з якою метою і серед яких обставин. Його виняткове життя та геній надали всьому привабу виняткових документів; кожний його крок та кожний вислів цінні для нас, коли хочемо звязати нитки між подіями його життя і творчістю.

223 листів приблизно до 60 осіб. Більшість із них — сповідь самотного засланця. Мало хто з нас має таке широке коло знайомих! Краще не рахувати своїх приятелів у вязниці...

Пошта доходить до засланця так рідко, що місяцями жде Шевченко відповіди — тим більше, коли лежать вони на ріжних урядових „пунктах" недоручені. Мусить писати він по трохи до кожного про те саме: ніколи не знає, хто і коли обізветься. Є й такі, що з огляду на своє становище не рискують листуватись із політичним засланцем, засудженим за державну зраду.

Три головні теми як рефрени мелянхолійної пісні надихують усе листування Шевченка, що дійшло до нас: недоля каторжника, радість із виходу на волю і мрії про подружжя.

Найобширніша тема — перша. Почування страшної кривди та самоти — розпука, що не вільно писати, ні малювати, потреба невпинної надії на волю пхали поетові в руки перо, щоб найти звязок із світом. Нехай пишуть і не забувають за нього, нехай присилають книжки, олівці та фарби, нехай уживають заходів, щоб зняли з нього тавро злочинця, якому не вільно навіть малювати! — ось настирливий рефрен у листах із заслання.

Коли приходить давно сподівана воля, тоді хотів би з усіма найближчими побачитись, поговорити, висповідатись живим словом. Листи тратять свою епічну ширину, стають більше нервові, звязкіші, ділові. Тоді вплітається до них і третій мотив: подружжа. Шевченко втомлений життям бурлаки; його серце, що так само жадало взаємности, стає щораз вражливіше на прикмети жіночої вдачі; довгі мрії самотника про Музу, що не покидалаб його — виткали рожевий серпанок крізь який кожна жінка, на якій зупиниться його зір має привабу Музи.

Маємо всього 24 листи до жінок; ледви половину з них можнаб зарахувати до „любовних". Закоханий Шевченко сповідався із своїх почувань у поезії. Не мав він змоги листуватись нормально — підтримувати діяльоґ, що невпинно спонукує до відповідей.

Усі його листи повстали більше під натиском буденних потреб його скрутного становища, ніж як плоди уяви, розбудженої під впливом самих почувань. Це листи писані наспіх, часто нишком, не у ті хвилини дозвілля, коли можна важити слова, добирати їх і гратись ними. Багато із них у російській мові, відповідно до листувачів, деякі мішаною мовою; у душі Шевченка поезія у рідній мові змішувалась з чужою мовою буденної прози — мовою порозуміння на засланні чи у російських столицях. Відомо, як слабо володів Шевченко російською літературною мовою; у листі до Аксакова каже щиро: „Тяжко мені мову великоруську опанувати: вона в мене неначе фарби на палітрі, які я мішаю без усякої системи". Це не авторська скромність з чемности. Навіть українська проза Шевченка дуже далека від його поезії, що виблискує всіма колірами самоцвітів; ця проза — тільки мова товариського порозуміння, а не засіб для вислову думок і почувань великого поета.

Зате як життевий документ Шевченкові листи цінніші та цікавіші за неодин літературний твір. Подивляєте скромність, ніжність і безмежну доброту людини, що не має жалю до приятелів, коли мовчать і не йдуть назустріч його просьбам. Подивляєте теплоту, з якою вміє Шевченко промовляти до кожного так, начеб стежив за тим, що його цікавить і болить. Який великий хист у нього підтримувати настрій, що переходить іноколи навіть у стиль свого листувальника!

А яка широка сфера зацікавлення! Шевченко хоче мати під рукою деякі літературні новини, не забуває за давні архитвори, які хотів би оживити свіжою лектурою, розпитує, хто над чим працює і чим живе.

Найцінніша в цих листах простота, безпосередність. Ні на хвилину не відчуваєте, що поет пишучи їх — бачив у дзеркалі свою величину і під впливом цього образу попадав у позу, в якій любувались романтичні поети. Нема широких жестів ні гомінких фраз, хоч є оклики болю та розпуки. Нині звикли ми неодин такий тон зарахувати до сентименталізму тодішньої доби. Та письменник, який на фотелі за бюрком умирає з туги і вважає себе мучеником дуже мало подібний до того, що сидить на каторзі і має досить сили волі, щоб думати про звичайне скромне життя, за яким тужить.

Прирівняти листи Шевченка з листами поетів тої самої доби — дуже приваблива і свіжа тема.

м. р.

Присилайте передплату!

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Держ. секретар Гулль, промовляючи на торжестві надання йому гідности д-р гоноріс кавза заявив, що пакт Бріян-Кельоґ є підставою закордонної політики Зл. Держав.

— До Ленінграду приїхав вчора чехословацький міністер закорд справ Бенеш.

— „Амі де Пепль" повідомляє, що в часі Зелених Свят, згідно з дотеперішніми обчисленнями, загинуло 20 осіб, а 60 важко ранені у самоходових випадках.

— „Таймс" повідомляє з Аліс-Абеба, що абісинський цісар по місячній неприсутності повернув до столиці з провінції Гарар. Вістку про здогадний замах на цісаря Абісинії урядово заперечили.

— Згідно з повідомленнями преси грецький кандидат на депутованого Тсіклітірне, що провалився при виборах у своїй виборчій окрузі, скінчив самовбивством.

— Італія дальше постійно висилає війська до Східної Африки. Вчора відплив пароплав „Цезаре Батісті" з 500 жовнірами, самоходовими відділами й амуніцією.

—o—

Сніговії.

ЛЬОНДОН, 11. 6. ПАТ. У лат. Зелені Свята південну частину Нової Зеляндії навістили нагальні сніговії. Маси снігу перервали телеграфічну й телефонічну комунікацію між південною та північною частиною острова.

ГЕРМАН ШТЕР. 15

ҐОНТАР.

„Хочеш ліжка?"

„Що коштує?"

„Пять шусток".

Від освітленого стола закликав один з грачів писклявим голосом:

„Що ви там шепчете?"

„Ну, Франц Тоне хоче..."

Переляканий ґонтар ухопив коршмаря так міцно за руку, що він урвав речення і сміючися, забрехав: „Він сповідається мені".

„Ну, не багато злого ти там почуєш", — добродушно докинув бас.

„Добре", — сказав ґонтар ще тихше, як перше. „Куди йти?"

„На гору, кажу там постелити".

„Дякую".

Коли грачі по хвилині зачали голосно над чимсь сперечатися, вийшов ґонтар непомітно з кімнати.

Була ще темна ніч, як збудився.

Відчував милу втому в цілім тілі. Вигідно протягнувся в постелі.

Враз підірвався скоро, начеб зловив себе на якімсь проступку.

„Лежить хтось так спокійно, що має велике діло перед собою?" — думав лютий на себе. „Коли хтось мягко лежить собі, залишиться мягким".

І зараз встав з постелі, вбрався поспішно, пішов у стодолу й ляг там на твердій соломі.

*

Обезсилений заснув вчорашний день. Хворий встав рано. Огорнений білими мряками, лежав непорушно над горами. Втомлено підняв з розбурханих подушок нічних тіней своє бліде, змучене лице. Тихенький, горячковий віддих ішов від нього та розпростирався духотою над землею, що припала до його ніг і гляділа на нього в мовчазній пристрасті. Яка сумна вона була супроти вчорашнього ранку, коли заносилася сміхом веселих ранніх вітрів! Її найлекші думки, птахи, насупились мов у сільцях. Зачали співати; але враз непривітно врівали свою пісню.

*

Глухо відзивалися дзвони.

У хвилинах великого болю, що не має відваги на голосне ридання, глухо видобувається крізь затиснені зуби з розгорячкованим віддихом пісня. Її тони нерівні. Стогоном зачинаються і стогоном кінчаться. А поміж ними лежать довгі павзи болісної мовчанки.

Таким безпомічним риданням звучала по горах рання пісня хворого пропасницею дня.

*

„Навіть роси цієї ночі не було", — говорив при сніданні коршмар до ґонтаря, що сидів проти нього.

„Навіть роси", — повторив ґонтар глухо, мов закид Провидінню, перестаючи жувати.

Його огорнула знову ця безнадійна тусість, що тяжіла на ньому сім літ.

„О, вони не зроблять мені нічого... нічого..." — тлила сонна думка в його мрячній свідомості.

„Тобі певно за горячо було в постелі?" — балакав далі коршмар.

Але ціла увага старого звернена була на його внутрішні думки: „А тоді... що? Га?" — і він був уже зовсім певний, що так буде.

„Так, так!" — повторив голосно і поглянув твердо на коршмаря.

„Ну", сказав коршмар, думаючи, що це відповідь на його запит, — „то не треба платити".

„Правда, що ні", — говорив далі ґонтар, занятий цілковито своїм горем. „Але... але..." він хотів грозити, сваритися, а тимчасом це був лише крик болю. Всі рани, завдані йому за час семилітнього його пониження, відновилися й кололи його душу тисячкою іголь.

Нараз зірвався з крісла, що з лоскотом перевернулося.

„Знаю зовсім певно, ти, знаю зовсім певно. Але... але..."

„Агі, Франц, що з тобою?"

Однак його обурення не минуло.

„Іван обернувся!.. Ні! Ні!" — сміявся крипко. „Іван встане, встане!" — і почав неспокійно ходити по кімнаті.

„Алеж, Тоне!" — говорив з викидом коршмар і вхопив його за руку.

„Так, так, правду кажеш".

Опісля прийшов дещо до себе і налякано глянув на коршмаря. Але за хвилину обхопив його знову біль: „Що за багато, то за багато. Далі не витримаю!"

Тепер зрозумів уже коршмар усе.

„Ходи", — заговорив, щоби звернути на щось інше його увагу. — „кава тобі вистигне. Нема чого сердитись, бо це нічого не поможе".

„Не можу. Відхотілося вже мені їсти", — заперечив старий.

„Ну, то вбери свій сурдут, підемо разом до церкви; вже небавком восьма. Заки дійдемо, саме буде час".

„Добре, підемо. Хочу з Богом зачинати".

(Далі буде)

Нова шиола, що має велику майбутність.

ЗАХОРОНКОВА СЕМИНАРІЯ Р. Ш.

Закон про новий устрій шкільництва з 11. березня 1932. Д. З. Р. П. з 7. V. 1932. ч. 38, поз. 389. передбачує дошкільні установи (захоронки, передшкілля) для дітей у віці від покінчених 3-ох літ життя до шкільного обовязку, себто до 7-го року життя. Досі таких передшкіль (захоронок) у нас дуже мало, головно з тої причини, що не було в нас законом передбачених семинарій для виховниць в установах дошкільного виховання і нема фахових дошкільних виховниць.

Кількалітні заходи Головної Управи Р. Ш. у справі концесії для захоронкової семинарії увінчалися вкінці успіхом, бо Кураторія ЛШО рішенням з дня 21. травня 1935. р. ч. II. 10.045/35 дала Рідній Школі таку концесію.

На тій підставі Рідна Школа відкриває з початком 1935/36 шкільного року **4-літню захоронкову семинарію.**

Зголошення до вступного іспиту кандидаток до захоронкової семинарії Р. Ш. **приймає вже тепер Шкільна Референтура при Головній Управі Р. Ш. у Львові, вул. Словацького ч. 14. III. п.** у годинах від 8—14, або письменно.

Кандидатки мусять мати скінчену народню школу і рахувати 14—18 літ життя. Ті, що покінчили вже 18 літ, можуть внести подання через Головну Управу Р. Ш. до Кураторії Львівської Шкільної Округи на дозвіл приняття.

До подання, що його вносять батьки чи опікуни кандидаток, треба долучити: 1) метрику або метрикальний витяг; 2) останнє шкільне свідоцтво або посвідку зі школи, яку кінчить кандидатка в біжучому році; 3) свідоцтво щіплення віспи.

Вступні іспити відбудуться ще перед феріями, **дня 21. червня 1935.**

На велике запотребування фахових виховниць дошкільного виховання вказує факт, що в нас уже тепер є нпр. пів тисячки дитячих садків. До дитячих садків приймають покищо кандидаток із середньою освітою, що покінчили короткоречинцеві курси. Одначе можна надіятися, що зчасом вимагатимуть також від кандидаток на провідниць дитячих садків фахової освіти дошкільного виховання. (Деякі старости уже тепер жадають від кандидаток покінчення захоронкової семинарії). Зрештою при відповідному заінтересуванні і доцільній організації на місцях можна такий сезоновий дитячий садок легко поширити й перетворити у постійну захоронку.

При цій нагоді слід звернути увагу нашого загалу, що 4літня захоронкова семинарія не ставить межі дальшій освіті абсольвенток. Вони на рівні з абсольвентками загально-освітніх ґімназій чи фахових середніх шкіл мають право і змогу перейти до педаґоґічного ліцею, а опісля й на високі школи.

Таким чином у наших обставинах цей новий тип середньої школи: 4-літня захоронкова семинарія дає абсольвенткам ще найскорше заняття, а тим, що хотіли би продовжувати педаґоґічні студії, не ставить ніяких перепон. — З огляду на те, наші дівчата повинні масово зголошуватися до захоронкової семинарії Рідної Школи.

За Головну Управу Рідної Школи:

Д-р Іван Раковський заст. голови. **Д-р Мирон Коновалець** секретар.

Японія годиться на збільшення нім. фльоти.

ТОКІО, 11. 6. ПАТ. Міністерство закорд. справ повідомило японського амбасадора в Льондоні, що Японія не має ніяких застережень, щоб Англія признала Німеччині 35 відс. британського тонажу.

—o—

НОВИНКИ

— **III. Зїзд українських музеольоґів у Львові.** В неділю 9. п. м. відбувся в Національному Музею у Львові третій зїзд українських музеольоґів. У праці зїзду брали участь зі Львова: д-р І. Свєнціцький (Нац. Музей), д-р Я. Пастернак (Музей НТШ), д-р М. Драган (Музей Богословської Академії), м-р Е. Ю. Пеленський та м-р Я. Рудницький; з Самбора (Муз. „Бойківщина"): д-р В. Кобільник, д-р М. Скорик та інж. В. Кордуба; зі Стрия (Муз. „Верховина"): проф. В. Котович; з Сянока (Муз. „Лемківщина"): д-р Ф. Коковський; з Коломиї (Муз. „Гуцульщина"): радн. А. Кобринський та м-р М. Кобринська; з Яворова (Муз. „Яворівщина"): д-р М. Фільц і п. В. Турянська та з Перемишля (Муз. „Стривігор"): проф. Б. Загайкевич. Про цей цікавий та з багатьох оглядів важливий зїзд напишемо небаром обширніше.

— **Львівська хроніка.** Анна Цепелівна з вул. Куркової ч. 5 з нужди напилася сільного квасу. Забрали її до шпиталю. — На вул. Жовківській Павло Зайдель зі Знесіння поранив тяжко ножем Петра Панчишина, з яким мав суперечку за жінку. Панчишина забрали до шпиталю. — Поліція арештувала міжнародного злодія Карла Лінарда, без постійного місця замешкання, що вкрав Павлові Вовкові з Борислава 2.400 зол. у львівській Галицькій Касі Ощадности.

— **Краєва хроніка.** У надлісництві Мушина вбито старшого побережника Івана Дзюбінського. Слідство виявило, що вбивники, це бандити, які втікали лісом, а Дзюбінський хотів їх вилеґітимувати. — У Бродах на Шпитальних Валах зарубав шаблею Анну Шатову її чоловік, капраль 22. полку, що застав її там із якимсь мужчиною. — У Мальчицях пов. Городок Яг. кількох парубків закололо ножами 19-літнього Івана Воробія.

— **Міліонер самітно вмирає.** Знаний мультиміліонер Армстронг Шальонер помер в американському місті Вorчестер. Написав він чимало драм і романів з життя з американських домів для божевільних. Тому, що викидав гроші повними руками його дали під кураторію і перетримали три роки в домі для божевільних. Звідтам втік при помочі служащого і зреабілітував себе перед громадянством в 1919 р. Жив і вмер самітно.

— **Курс журналістів у Женеві.** У Женеві відбудеться курс журналістики, улаштований „Міжнароднім Студентським Союзом". Має він протекторат президента Масарика, письменника Рабіндраната Тагор та ріжних учених. В першій мірі буде цей курс призначений для англійських студентів, але дасть теж европейським студентам нагоду пізнати психольоґію англьосаксонського та американського читача та денникарську орґанізацію тих країн.

— Твердиня-авто. Автомобілева фабрика з Буфальо випустила цими днями два панцирні авта, які назверх не показують, що вони озброєні. Всередині воза збудований скоростріл, який можна автоматично пустити в рух. Стіни авта та його шиби безпечні від куль, бо зроблені з відповідного матеріялу. Власники цих авт през. Рузвельт і Едгар Гувер, директор криміналістичного відділу. Найбільша їх скорість 180 км. на годину.

— **Віденъ можна перелітати тільки на висоті 2000 метрів.** Останніми часами літали літаки доволі низько над Віднем. В першій мірі, щоб дати пасажирам змогу оглянути це гарне місто, німецькі літаки теж хотіли пишатися своїми свастками. Тепер заборонено з огляду на безпеку міста і його спокій літати нижче 2000 метрів.

— **Фотографія Юлія Цезара.** Професор нюйорського університету Кремер займається від довшого часу відтворюванням фотоґрафій знаменитих людей старини. На днях американські журнали опублікували фотоґрафію Юлія Цезара, що вийшла з ляборaторії проф. Кремера. Він уживає синтетичної методи. Зібравши всі зображення даної особи (бюсти, релефи на монетах, медалі і т. п.), він фотоґрафічним способом приводить їх до тих самих розмірів, фотоґрафує одно на друге, ретушує, знову фотоґрафує це збірне лице і повторяє операцію досі, аж дістане дуже правдоподібний образ, що мало відріжняється від сучасного фотоґрафічного портрету. Таким чином проф. Кремер одержав синтетичні фотоґрафії Епікура, Цезаря, Клеопатри, Марка Аврелія, Лівія, диктатора Марія і ін.

— **Бідні знаходять золото.** З мадярських часописів довідуємося, що досі одна бідна родина Формаєрів стала багата через одніську стару золоту монету. Ця монета з 1806 р. [illegible] вартости. На ній вириті написи „Французька республика" на одній стороні, на другій „Імператор Наполеон". Цю помилку на інших монетах справили, а на одній вона залишилася. Шеґединський банк оцінив вартість цієї монети, яку Формаєр одідичив від свого батька давнішого фабриканта домовин, — теперішнього мешканця дому для старців. Хочуть її продати англійським збирачам рідких монет.

— **Адоптувала 26 дітей.** У Новім Порті, головнім місті острову Вайт поховали жінку, яка адоптувала за своє довге життя (мала 87 літ як умерла) 26 дітей і всіх вивела в люди і виховала на корисних громадян англійської держави. Вона померла бідною, бо віддала весь маєток на виховання чужих дітей.

— **Ріжні вістки.** У Харкові засудили на смерть інжиніра Степановича, якого назвали „совітським Ляндрі"; він убив за 2 місяці 20 жінок. — У Гамбурзі припинили працю „Товариства свобідних християн", признавши його небезпечним для суспільного ладу. — У Відні видали декрет, що карає громадян, які висмівають Австрію і громадян, що вмерли в обороні батьківщини. — У Німеччині було за минулий рік 42.485 розводів; найбільше осіб розводиться після 5-літнього подружа. — Комітет боротьби з опієм при Лізі Націй рішив почати енерґічнішу боротьбу з тим наркотиком, що з Китаю переходить щораз сильніше до Европи. — З огляду на недостачу лікарів у Совітському Союзі рішили приняти цього року на медичні виділи нових 16.000 студентів, у цьому 7000 з „комсомольців". — У Києві відчинили новий зразковий театр для дітей; 200 найкращих місць буде призначених для тих, що вчаться дуже добре. — Парижський денник „Журналь" розписав конкурс на дві статті про теперішню виставу італійського мистецтва у Парижі; нагорода по 5000 фр.; писати можуть усі.

— **Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24, мав у місяці травні 57 катальоґових чисел приросту до ч. 25401 включно. В поодиноких відділах прибуло: археольоґія 24, побутова старовина 1, історичні памятки 7, етноґрафія 25, портрет олійний 1, рисунок воєнний 1, графіка 1, топоґрафічних видівок 7, топоґрафічний альбомик 1, фотоґрафій портретових та етноґрафічних 74, монет 10, печатка 1. Жертводавцями були пп.: проф. Боберський І., Бойко І., Вахнянин Б., Вахнянин Л., дир. Дорошенко В., Дудик І., Костик С., Купка А., о. Козак М., д-р Левицький В., дир. Миґович П., Мевціньска В., Микитка Я., Ніжанковський Т., д-р Паньківський К., Посецька Я., Ривюк Р., т-во „Сокіл-Батько", інж. Сірий І., радн. Сопотницький О., Стародуб І., Тимяк С., д-р Федів І., учит. Черевко Н., Шаравара П., проф. Щербаківський В., Юрківський В., дир. Андрохович А. Управа Музею складає всім щиру подяку. Гостей було 234, у цьому 5 шкільних проґульок та проґулька кооператорів Жовківщини. Для огляднн Музей відчинений щодня від 8—13, в неділі і свята від 10—12 год.

З кіна.

КІНА: „КОПЕРНИК" і „МАРУСЕНЬКА": „НАРЕЧЕНА ФРАНКЕНШТАЙНА".

Є це друга частина страховинної фільми „Франкенштайн" про штучну людську потвору, зроблену вченим у ляборaторії. Потвора стає загрозливою несподіванкою для самого винахідчика, який не може передбачити її несамовитих учинків. Фільма починається сценою з Байроном і Шеллім; жінка Шеллі, Мері, оповідає сюжет своєї фантазії на тему штучної людини. Ясно, що хоч романтики мали дуже буйну уяву, сюжет із Франкенштайном зовсім не відповідає цій добі. Бачимо перед собою модерну ляборaторію, вивінувану у всі новітні наукові апарати з електрикою і хемічними ретортами. Думка добути ефект з ляборaторійної людини використана у фільмі не вперше, згадати хочаб „Метрополіс", Теи Гарбу, виведене Лянґом „Ґолема".

Ця друга частина Франкенштайна цікавіша за першу і можна на неї дивитись, не знаючи першої. Дуже добре використані мотиви впливу на первісну людину — вогню та музики. Сам Карлов, що грає головну ролю велитня, робить могутнє враження штучної, нелюдської істоти. Є у фільмі моменти, що проймають жахом постать.

КІНО КАСІНО: „НЕУСТРАШЛИВИЙ ТАРЗАН“.

Знаємо віддавна Тарзана — первісну людину, виховану серед звірів у джунглях, рідного брата Кіплінгового Мовглі. Доказує він чудес між львами, дикунами та білими людьми, що приїхали шукати смарагдових скарбів. У такій фільмі маєте все, що було в перших сенсаційних фільмах: боротьбу людини із звірюками, неймовірно щасливий рятунок дієвих осіб із неймовірних ситуацій, чорні характери протиставлені янгольським душам, а головне самого Тарзана, що скаче як мавпа, б'ється краще, ніж лев, плаває зручніше, ніж крокодиль, чує ліпше, ніж деякі мешканці джунглів. Фільма ідеальна для дітей: подвійні, хвилини жаху, боротьби, перемоги доброго над злим і багато сенсацій.

КІНО „ПАЛЯС“: „ПАНІ ТА ШОФЕР“.

Погідна віденська комедія з добре придуманою інтригою. Є така популярна письменниця, що пише легкі романи до подушки; вона пересвідчена, що знає життя і людей і робить „велику психольогію“. Звичайний фабричний робітник, прочитавши один такий її твір, напише одного дня їй правду і від цього листа пічнеться зворот в її житті. Вона схоче пізнати справжнє життя. До її особи причеплений шофер, що попав на цю службу зовсім випадково; актор з професії, хоч і провінціяльний, він не може погодитись із своїм низьким становищем і грає ролю великого пана, маючи під рукою ввесь час... авто. З цього виходять прекомічні сцени. Головні ролі грають: дуже добрий комік Бресар і відома німецька акторка Суза. Приємна фільма, ідеальна на літній сезон.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Образа.

Авто сунуло доброю битою дорогою. Над головами блакить неба, довкола хвилясті лани збіжа, на горбах гайки, в далечині темно-синя смуга ліса. Минаємо села, присілки, брудне містечко. Нецікаво нам як звуться села, як зветься містечко, ми вирвались зі Львова для сонця і воздуху. Горяч, перша цього року, не має приступу до авта. Швидкий рух холодить воздух, вітер хвилями бє в лице, купає нас немов у гірській воді.

Ось вигулькнула ізза горба церковця, засміялась до нас білими стінами зпоза зелених лип. Синява бань і синява неба зливаються в одно, тільки хрест золотом грає до сонця.

Недільне пополудне. Ціле село на вулиці, старші обсіли рови, молодші походжають. Наше око ледви встигне зловити якусь вишивку, якусь квітчасту хустку, якусь мазепинку, якийсь сивий вус.

Ось-ось скінчиться село і зачнеться знову поле, гайки і левади.

Коло одної хати більший гурт людей. Не сидять, не проходжуються а стоять на подвірю і раду радять, чи ждуть на щось.

— Весілля — здогадується мій товариш. — Станьмо.

Ми пристанули і наставляємо вуха — не чути музики.

— Що то весілля? — питаємо.

— Ні! То хлопець хлопця забив — відповідає хтось з гурту і нам стає ніяково, що так зле здогадувались.

— За щож?

— Образив один одного, а той не стерпів.

— А тяжко образив?

— Ой, дуже таки.

— Хату підпалив?!

Наш розмовець махнув рукою, мовляв, багато гірше.

— Батька вдарив?!

Знову кивок руки з тим самим значінням.

— Дівчину звів?!

— І то ні.

За щож їм пішло?

Інформатор підійшов ближче до авта і врешті зрадив нам страшну причину смертельної образи:

— Один на одного сказав, що як той ходив у свати, то позичав грошей, а тепер гризеться звідки віддати...

Ґалактіон Чіпка.

Відозви й комунікати.

ПОКЛИК ДО ГРОМАДЯНСТВА ВІД Т-ВА ВАКАЦІЙНИХ ОСЕЛЬ.

Вже ввійшло в звичай, що весняні й літні місяці приносять зі собою десятки відозв у справі опіки над нашою дітворою на час вакаційних ферій. Усі, що дбають про її фізичну силу, розуміють потребу, дати тій молоді, яка цілий рік гробуває в гаморі міста, в низьких, вогких, задушливих сутеринах, дати їй хоч на кілька тижнів спроможність відітхнути свіжим, сільським воздухом, нагрітися до сонця, викупатися в чистій річній воді і... дещо обильніше попоїсти. Дітям треба багато молока, хліба, масла, цукру, а того всього дома звичайно нема.

Заспокоїти ті природні вимоги молодого організму, помогти тим найбіднішим взяло на себе Т-во Вакаційних Осель, яке цього року святкує вже 30-ліття своєї діяльности. Трицять літ під його крилами сотні-тисячі львівських дітей, хлопців і дівчат, виїздило на село — на відпочинок для скріплення здоровля, для підбадьорення духа в гуртку ровесників і ровесниць під дбайливою опікою старших провідників.

Правда, вже чути голосні нарікання громадянства на перетяження усякими збірками й народніми пожертвами, бо наша преса майже щодня приносить нові заклики в справі якоїсь інституції чи організації, видвигає нові цілі, нові запотребування.

Але — до кого мають звернутися за допомогою наші освітні й гуманітарні установи, як не до Своїх, для яких ці установи істнують, для яких працюють.

Більше двох сотень наймолодшої й найбіднішої нашої шкільної дітвори зголосилося цього року на вакаційні оселі до Милованя і Коршева. Всі вони сподіються дістати там місце, бо цей рік — ювилейний рік Товариства. Ювилейний рік, але ще мабуть ніколи не було наше товариство у такім тяжкім положенні, як саме тепер. Від трьох уже літ львівський магістрат не дає субвенції, Суспільна Обезпеченьня звертає кошти удержання лише за 11 дітей, а на завершення лиха Городське Староство не дозволило цього року на вуличну збірку. Коли зважити, що 60 прц. оселян це півкруглі сироти або й круглі, а 30 прц. діти безробітних родичів, то чиж можна їм відмовити принятя на оселю, відібрати їм ту крихітку відради, якої вони цілий рік тужливо дожидають.

Свій ювилей бажало би Товариство звеличати фактом висилки на оселі усіх зголошених дітей і це могло би перевести в діло, якщо лише вдалосяб йому приєднати в свої члени 1000 громадян. Чи це не смішно мале число на 40.000 львівських українців при цілорічній мінімальній вкладці 3 зол.!

За цією вкладкою-жертвою звертаємося до всіх українців-львовян, іменем українських львівських дітей — наших дітей, нашої майбутности.

Оселі виїздять на липень і серпень. Дівочі найдуть приміщення в Милованні та Коршеві, хлопяча в Милованні. Опіка над оселями спочиває в руках кваліфікованих управителів(ок) та їх помічників (иць). Часу до виїзду небагато, тому прохаємо всіх, хто розуміє вагу й потребу того роду помочі дітворі, дати її негайно, а ніодин гріш і даток не пропаде марно, кожна найменша жертва повернеться стократно здоровлям і силою молодого покоління — української дітвори. Її треба рятувати, бо вона має нас колись заступити в рядах народніх робітників.

Жертви і членські вкладки просимо слати на адресу скарбника: інж. Богдан Паньківський, Львів, вул. Чарнецького ч. 26.

За Управу Т-ва Вакаційних Осель у Львові:

Ольга Бачинська, голова. **Марія Ліщинська,** секретар.

—o—

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Максим Зятик, парох у Міротині, лежайського дек., уродж. 2. лютого 1852. р., помер дня 9. червня ц. р. в 57. році священства. В. И. П!

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Як іде праця в Сороках Львівських. Сороки Львівські — це одно з кращих підльвівських сіл. Можна це пізнати вже по одних відвідинах села в таку пору, коли його можна бачити при громадянській праці. От хочби в неділю 2. червня ц. р. По середині села маленька хата, в якій міститься читальня „Просвіти“ і кооператива. А побіч гарний новопобудований поверховий мурований будинок, який вже виправляють ізнутра. Це будинок кооперативи, в якому вже незабаром приміститься всі товариства села. Біля хати читальні невелике подвіря. На ньому саме вправляють луговики — приготовляються до свого ювилейного свята у Львові. А крізь відчинені двері читальні чути гарне голосне читання. Якийсь поважний громадянин читає політичні відомости з тижня. Біля нього слухачі. За довгим столом три партії шахів. На той день назначена в селі довірочна політична нарада членів Українського НаціональноДемократичного Обєднання. Досі такі наради були лише принагідні і присутніми на них бували ті, кому була охота послухати наради. Це в селі була перша політична нарада, на яку не мали доступу принагідні люди, а в якій брали участь лише члени партії. На нараду приїхав ред. Гриць Гладкий зі Львова. Зібрані з зацікавленням вислухали реферату про значіння політичної організації, зокрема про значіння та завдання Українського Національно-Демократичного Обєднання. Село Сороки Львівські подає найкращі надії дальшого розвитку українського громадянського життя.

ЗОЛОЧІВ.

Загальні збори Філії „Сільського Господаря“. Дня 20. травня ц. р. перевела Філія „С. Господаря“ в Золочеві свої загальні збори при малій участи членів. Зі звіту сдідно, що число членів і кружків у повіті збільшилось; приходи рівнялись приблизно видаткам. Дуже малу позицію становлять у приходах членські вкладки, бо всього 200 зол. Засідань Ради було 14, поїздки по повіті заняли разом 104 днів, основано 11 збіжевих шпихлірів. Предсідник зборів о. Пришляк поставив внесок на признання похвали агрономові інж. Р. Мамчинові за його велику працю і заразом ухвалення виділові абсолюторії. Присутні члени ухвалили абсолюторію, вибираючи заразом виділ у майже незміненому складі. В часі зборів перечитано ще два реферати, а саме д-ра Ваня про випасем ґрунтів та о. Пришляка про спілкове молочарство.

Загальні збори Повітового Союзу Кооператив. Дня 30. травня відбулися загальні збори П. С. К. у Золочеві, що обєднює також кооперативи давнього брідського Районового Союзу. Явилися представники майже всіх низових кооператив. Серед дискусії підносились нарікання на високі ціни товарів у Союзах Кооператив, що присутні директори належно вияснювали, вказуючи на якість продаваного товару, який є виробом рідного промислу. З річного біляну, що його представили зборам дир. Мисик і дир. Казимира, довідались заг. збори, що біланс П. С. К. замкнено надвишкою 1.158 зол., з чого 200 зол. призначено на культурно-освітні цілі, решту приділено до запасного фонду. Слід зазначити, що господарка П. С. К. була дуже обережна та ощадна, не зважаючи на несприятливі господарські відносини та перенятя значних зобовязань зліквідованого Районового С. К. у Бродах. Для більшого суцільного обєднання обох районів вибрано із Брідщини двох представників до Надзірної Ради та одного представника до Ревіз. Комісії. Щодо майбутньої злуки К. С. К. Зборова із Золочевом поручено Надзірній Раді і дирекції із представниками Зборівщини спільно справу злуки обговорити. З признанням треба відмітити, що хід самих зборів виявив велике заінтересування діловими справами кооперації, виказуючи наявно зріст кооп. свідомости у низових представників.

Рідно-шкільне спортове свято. В неділю 2. червня заходом обох шкіл „Р. Ш.“ улаштовано на площі Філії „Просвіти“ великий шкільний руханково-спортовий попис. При гарній погоді почалося свято виходом молоді у трійковій кольоні із кольоною дівчат по середині та грімким привітом. Оригінальною постановкою були вправи вільноруч усієї молоді, де ряди вправляючого мужеського доросту перегороджували ряди дівочого доросту, виконуючи рівночасно інші комбіновані рухи, що разом гармонізуючи творило прекрасну й ефектовну цілість. Пяткові і трійкові вежі гімназійного доросту і народньої школи виявили велику справність та дисципліну. Шести-тактові вправи танку дівчат хустинками під звуки пісні „Зажурились галичанки“ випали теж дуже вдачно. Дуже добрі були руханкові вправи на приладах старшого гімназійного доросту. Гарно опрацьовані і викінчені були вежі в чотирьох групах рівночасно на драбинках, поручах, коні та крісла. Це осяг великого спортового духа та мистецької вправи. Львина заслуга за це гарне спортове свято належиться проф. Юркевичеві, який, як бувший старшина, вроджений спортовець з великим комбінаторським хистом, зумів із невиробленої ще спортово молоді при великій своїй енерґії видобути те, чого ніхто в Золочеві не міг досі виконати. Вислід свята був би значно кращий, якщо моглаб була взяти в ньому участь сокільська дута орхестра. При співі самих вправляючих ритміка вправ дещо терпіла. В співі вправляючих відчувався примітивізм хорового співу, що можна пояснити тим, що управи обох шкіл менше чомусь звертають увагу на хоральний спів. Але поза цим ціле свято пройшло якнайкраще.

СПОРТ.

ПЕРЕМИШЛЬ. СЯН — КАДІМАХ 5 : 1 (2 : 1).

Четверті з черги змагання за мистецтво А-кл. поміж Сяном і бориславським Кадімахом відбулися в Перемишлі 9. червня ц. р. Четвертий раз під-ряд нагинає Сян волю противників і накидує їм свою волю переможця. Змагання з Кадімахом належали до одних з найтяжчих, бо Кадімах — це одна із тих провінціональних дружин, що вспіли записати ще мин. року на своїй карті ревеляційні перемоги над ліговими Чорними і перемиською Польонією в товариських зустрічах.

Гру починає Кадімах і накидає зразу гостре темпо. Використовуючи свою легку перевагу, добуває Кадімах вже в 5 хв. перші і останні ворота. Це спричинює хвилеве захитання рівноваги української дружини, з чого вона дуже швидко отрясається і починає інтенсивно атакувати. Атаки Сяну йдуть щораз пляновіше, в акціях видно щораз більше допільности. На перешкоді до вирівнання стоїть очевидний стріловий нех нападу Сяну. Щойно 37. хв приносить ріг до Кадімаху, битий Турком, з котрого Федорович II, гарною головкою добуває перші ворота для Сяну. В 39 хв. другий ріг, битий Гібалевичем, що його знову Федорович II. замінює в другі ворота. Від цієї пори грає в більшості вид тренінгу на ворота Кадімаху. В II. половині гру починає Сян і вже в 6-ій секунді (!) добуває Дитдалевич I. прекрасною головкою треті ворота з прецизійного горішнього подання Гібалевича. Бурею оплесків нагородила публика добуття цих воріт, бо й справді від початку заграння аж до сітки ніодин грач Кадімаху не вспів діткнути мяча. Кадімах занедбується після цього цілковито. Починається бомбардування воріт Кадімаху і коли лише дальших два з тих безчисленних стрілів опинилися в сітці, то це може завдячувати він тільки незвичайному сліпому щастю. Стрільцями двох останніх воріт для Сяну були: Левчаковський II. і Федорович II. Суддював п. Ребен добре. Видців ок. 700.

По цих змаганнях Сян веде далі в табелі, добуваючи в 4-ох грах 8 пунктів і відношення воріт 11 : 2.

Дня 23. червня грає Сян у Бориславі з тамошнім Стшельцом.

ТЕРНОПІЛЬ. КРЕСИ — ПОДІЛЛЯ 3 : 1.

Змагання за мист. кл. А., розіграні в неділю 9. VI.

ЛЬВІВ. Каменярі — Льот 2 : 1 (1 : 1).
ЛЬВІВ. Каменярі II. — Льот II. 3 : 3 (1 : 1).

ЛЬВІВ. ВАЦ — ПОГОНЬ 2 : 2 (2 : 0).

Понеділкові змагання між віденськими гістьми і Погонею покінчились ремісовим вислідом.

РЯШІВ. РЕСОВІЯ — ОҐНІСКО 3 : 0 (1 : 0).

Змагання за мистецтво Окружної Ліги.

ПЕРЕМИШЛЬ. ГАРБАРНЯ — ПОЛЬОНІЯ 4 : 1 (2 : 1)

——o——

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Л. Мосендз: ШТАЙН, ІДЕЯ Й ХАРАКТЕР. Львів 1935. Книгозбірня „Вістника" ч. 2 (6). Стор. 96. формат 16-о.

о. Роман Лукань, ЧСВВ.: ВАСИЛІЯНСЬКІ МОНАСТИРІ В СТАНИСЛАВІВСЬКІЙ ЕПАРХІЇ. Львів 1935, стор. 16, ф. 8-о. Бібліотека Центр. Василіянського Архіву, ч. 1.

Д-р Іван Огієнко: РІДНЕ СЛОВО. Початкова граматика української літературної мови. Частина І. Жовква 1935. ст. 154.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТИ З ЛУГУ, письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці. Львів, травень 1935 Ч. 5. Р. X. Зміст: Приготовляйтеся до ювілейного Лугового свята у Львові. Маршал Пілсудський і початки українських збройних сил. Що має Луг тепер робити. Вирівнайте довги. Лугова організація в роках 1925—1935. Дописи.

НОВА ХАТА, двотижневий журнал для плекання домашньої культури. Рік XI. Ч. 11—12. Львів, червень 1935. Зміст: Ір. Наріжна: Поезія. С. Падіїана: Таборування. К. Малицька: На Соколі. Ул. Старосольська: Іта в оселі. О. Залізняк: Ремісничий табор. Галка: Одна ніч. Н. О.: Лист із Праги. В. Січинський: Деревляне будівництво. С. Коржинський: Виховні оселі і здоровля молоді. Д. Старосольська: Клюб. О. Залізняк: Памяти Мар. Липи. І. П.: Гоголь і його мати. Р. Капинський: Городові меблі. Всячина. Ілюстрації.

BULLETIN MENSUEL de Renseignements Economiques et Sociaux. Видає: Institut international d' agriculture. Ч. 5. Рим, травень 1935. Рік XXI.

УКРАЇНСЬКИЙ СОКІЛ, часопис Союзу Українського Сокільства за кордоном. Рік II., ч. 6. (12) за червень 1935.

ПЛАСТУН, часопис пластової молоді. Ч. 6. 1. червня 1935.

МОЛОДА УКРАЇНА, місячник незалежної думки. Травень—червень 1935. Париж. Ч. 1—2.

СВІТ МОЛОДІ Ч. 6. Рік III. Червень 1935, ціна 30 сот. Журнал для українських дівчат.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК, Ч. 6. Рік VIII. Червень 1935.

ФЕЛЬКЕРБУНД (Vȍlkerbund, La conference du desarmement). Розброєнева конференція. Ч. 131—132. 28. травень 1935.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа 12. VI. год. 7·30 веч. „Студентка".
Четвер, 13. VI. год. 7·30 веч. „Студентка".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 12. VI. год. 7·30 веч. „Шведський сірник".
Четвер, 13. VI. З причини відпусток нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „В обороні закону", „Манджурія горить".
АПОЛЬО: „Віктор чи Вікторія?"
АТЛЯНТИК: „Зузу" (Джозефина Бейкер).
ВАНДА: „Ревізор з Петербурга".
ГРАЖИНА: „Капітан Коркоран" (Вл. Бурієв).
КАСІНО: „Тарзан неустрашимий".
КОЛІСЕЙ: „Нічний експрес", ревія „Самоцвіти Львова".
КОПЕРНИК: „Поворот Франкенштайна (Борис Карлов).
МАРУСЕНЬКА: „Поворот Франкенштайна" (Борис Карлов).
МІРАЖ: „Передвістя" з Волесом Бірі і шампанська комедія „Розвід на швидку руку".
МУЗА: „Вондер Бар".
ПАКС: „Голгофта".
ПАЛЯС: „Пані та шофер" (віденська комедія).
ПАН: „Любовна мрія" („Leise flehen meine Lieder").
РАЙ: „Юліка" оперетка з Ґуст. Фреліхом і Джітою Альпар.
СВІТ: „Їх експедиція цілує", „Гопля" (Кл. Бов).
СОНЦЕ: „Пильнуй свого чоловіка", ревія: „Ой, жіночки!"
СТИЛЕВЕ: „Тепер і завсіди" (Шерлі Темпл, Ґейрі Купер), ревія: „Веселі ґреверії".
УТІХА: „Жовтий детектив" і ревія.
ХИМЕРА: „Я довіряла тобі".

АЛЬФОНС ДОДЕ.

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французької мови М. Рудницького. — Ціна 1·— зол., з почтовою пересилкою 1·30 зол.

Закордонне радіо.

Середа, 12. червня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Музика, 18·25 „Зигфрид" оп. Вагнера, **Братислава** 20·50 Хор. пісні, **Прага** (470,2) 16·30 Концерт. військ. орх., 17·20 Хор, 20·20 Югославянські нар. пісні, **Париж** (1648) 12·15 Симф. музика, 17·45 Радієва всячина, **Берлін** (356,7) 14·15 Серенади й танці, 18·00 Музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Вес. пополудне, 19·10 Форт.ресітал, **Мінхен** (405,4) 16·10 Соната на скр. і форт. ф-дур Ґріґа, 17·00 Концерт 23·00 Суч. музика, **Будапешт** (550,5) 12·05 Циг. музика, 17·30 Сольо на цимбалах, 20·10 Симф. концерт, **Міляно** (221,1) 11·30 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·05 Легка музика.

Четвер, 13. червня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·10 Пісні, 22·10 Літо — муз. авд., **Братислава** (298,8) 18·00 Спів, **Прага** (470,2) 11·05 Сальон. муз., 19·25 Концерт військ. орх., 20·30 Вес. авд., **Париж** (1468) 12·15 Камер. музика, 20·45 Муки св. Севастіяна містерія Д'Анунція, муз. Дебісі, **Білгород** (437,3) 14·15 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·30 Давні й нові нар. пісні, 19·00 Сп. турнір, 19·20 Хор, 20·10 Танк. вечір, **Кенігсвустергвазен** (1571) 16·00 Вес. пополудне, 23·00 Суч. музика, **Ляйпціґ** (382,2) 17·00 Вес. муз. пополудне, 20·10 Оп. мельодії, **Мінхен** (405,4) 10·15 Нар. пісоньки, 15·20 Вок. дуети, 20·50 Симф. концерт, **Будапешт** (550,5) 13·30 Симф. концерт, 17·35 Пісоньки, 22·20 Концерт, **Міляно** (221,1) 11·30 Легка музика, 20·50 Концерт, **Рим** (420,8) 17·05 Концерт, 20·50 „Адріяна Ле Куврер" оп. Чілеї.

Львівське радіо.

Середа, 12. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практ. вказівки, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Кам. концерт; ок. 13·00 Хвилинка для жінок, 15·15 Біржа, 15·25 Експорт, 15·30 Муз. романтики з гр. пл., 16·00 Льняна сукня, ост. крик. моди, 16·15 Суч. музика для недовірків ілюстр, ґр. пл., 16·30 Птахи, 17·00 Для літнищ і здоров. місцевостей, 18·00 Театр Уяви: фраґм. із Виспянського: „Болеслав Сміливий", 18·15 Хор, 18·30 Раорт: "Виправа на індіян" (для дітей), 18·40 Сільва рерум, культурне життя, 18·45 Фортепіяновий ресітал Електорович - Вітешакової, 19·15 Рекламовий концерт, 19·30 Шуманові пісні в вик. Ст. Арґасінської в супр. форт., 19·50 Інж. репортаж: Будуємо греблю, 20·00 В 20-ті роковини битви під Рокітною, 20·15 Під італ. небом, гр. пл., 20·45 Веч. денник, 20·55 Образці з давньої та суч. Польщі, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Літ. фейлетон, 21·40 Пісні, 22·00, 22·05 Спорт. вістки, 22·10 Концерт.

Четвер, 13. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практ. вказівки, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Свято пісні в радіо, 12·30 Полудн. денник, 12·40 Концерт, 13·00 Хвилинка для жінок, 13·30 Природа в музиці з ґр. пл., 15·15 Біржа 15·30 Концерт малої орх., 16·00 Для дітей: Червень на небі і на землі, 16·15 Вок.-муз. концерт (Моцарт), 16·50 Щоденний відтинок прози, „Жид" Кадена-Бандровського, 17·00 Концерт, 18·00 Про книжку Обрі. Свята Одена, 18·10 Хвилина поезії, 18·15 Пісні в вик. муж. хору, 18·30 Сьогоднішній Ґрунвальд, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Сп. ресітал Ольги Лепкової (сопр.) в супр. форт. — російські пісні, 19·15 Реклям. концерт, 19·30 Орґ. ресітал, 20·00 Театр. фейлетон, 20·10 Концерт славних апокріфів (спів, муз.), 20·45 Веч. денник, 20·55 Образці з давньої та суч. Польщі, 21·00 Симф. концерт, 21·30 Театр Уяви; „Катаринка" Бол. Пруса, 22·00, 22·06 Спорт. вістки, 22·10 Концерт малої орх., 23·05 Італ. пісня з ґр. пл.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·27—5·29 зол.

Нім. марка 1·75—1·85, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 172·50—173·50, фунти стерлінги 26·00—26·20, австр. шілінги 98·00 — 101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—44·00.

Золото: Долари 9·18—9·20, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75 — 4·85. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Преміївки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що ціни на масло не ставить з приводу вичікуючої тенденції; в дні 11. червня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·15 зол.
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	2·50 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко вдержана, на сметану і яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що зі 11. VI. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 45 дкг.	за 1 кг.	1·20 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Старі кури	„	0·80 „
Пантарки	„	1·30 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Текля з Балабанів і Тома Водями з Тернополя замісць повідомлень про своє вінчання складають на МУД у Празі 10 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.